

UCHWAŁA NR 65/XV/2015
RADY MIASTA PODKOWA LEŚNA
z dnia 29 października 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515), art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 180 poz. 1493 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.) Rada Miasta Podkowa Leśna uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015- 2020 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Podkowa Leśna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący Rady Miasta
Podkowa Leśna
/-/
Grzegorz Smoliński*

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla miasta Podkowa Leśna na lata 2015-2020**

**ROZDZIAŁ I
WSTĘP**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma służyć podjęciu celowych i skoordynowanych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie na terenie miasta Podkowa Leśna. Art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako zadania własne gminy określa tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- 1) opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Są to dla gminy zobowiązania ustawowe, ale główną przesłanką do tworzenia programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie zawsze ochrona rodziny. Przyjęte w Programie działania odnoszą się do następujących obszarów działania:

- 1) profilaktyka, promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, kształtowanie stylu życia bez przemocy, edukacja,
- 2) przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków oraz możliwości pomocy i interwencja,
- 3) przerwanie przemocy, ochrona ofiar, wspieranie, izolacja sprawców, podjęcie środków prawnych wobec sprawców,
- 4) przeciwdziałanie izolacji społecznej ofiar, poczuciu osamotnienia i bezradności, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu przemocy, udzielenie profesjonalnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej.

Zadaniem Programu jest zwrócenie szczególnej uwagi mieszkańców miasta Podkowa Leśna na zjawiska przemocy w rodzinie, przerwanie jej stosowania, zminimalizowanie jej skutków oraz doprowadzenie do poniesienia konsekwencji przez sprawców. Istotne znaczenie mają wszelkie działania nie tylko uświadamiające problem ale także zapobiegające jego występowaniu poprzez promowanie wartości rodzinnych, szeroką edukację w zakresie skutków każdego rodzaju przemocy i zachęcanie do stylu życia bez przemocy.

Program odnosi się do jednego z celów strategicznych „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Podkowa Leśna na lata 2007-2016”, którym jest wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodzinne, utrzymanie dziecka w rodzinie, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego ze

szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci. Jako kierunki działań obrane zostały: praca socjalna z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze, prowadzenie poradnictwa przez pracowników OPS, kierowanie do specjalistów /psychologa, prawnika, pedagoga/, współpraca z Policją, lekarzami, szkołą.

Gminny Program wpisuje się w regionalne i krajowe dokumenty strategiczne realizując ich cele. Podobne cele zostały postawione w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Grodziskim na lata 2011-2015 tj. prowadzenie działań edukacyjnych w społeczeństwie i mających na celu możliwość skorzystania z specjalistycznej pomocy. Działania Programowe są również tożsame z Mazowieckim Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016. Program ten także zakłada w swoich celach m.in. promowanie i kształtowanie postaw alternatywnych wobec przemocy w rodzinie poprzez wspieranie i realizację programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez różne konsultacje ze specjalistami. Kolejnym dokumentem strategicznym jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, którego celami szczegółowymi jest między innymi zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Cele te mają być realizowane poprzez działania kierunkowe mające na celu m.in. podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, poprzez promowanie działań służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa specjalistycznego.

W Programie dokonano diagnozy zjawiska na terenie Miasta Podkowa Leśna, w odpowiedzi sprecyzowano założenia, cele i zamieszczono harmonogram. Wskazano kierunki działań, realizatorów oraz możliwe źródła finansowania. W Programie zawarta jest analiza SWOT, opisano też przewidywane procedury monitorowania i ewaluacji programu oraz zasady sprawozdawczości.

Program przeciwdziałania przemocy dla Miasta Podkowa Leśna ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2015–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

ROZDZIAŁ II

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem zachowania przemocowe w rodzinie, szkole, miejscu pracy stają się zjawiskiem coraz częstszym i stanowią poważny problem społeczny. Agresja słowna, nadmierne kontrolowanie, poniżanie, lekceważenie, ośmieszanie, popychanie, szarpanie to zachowania, które obserwujemy w codziennym życiu na ulicy, w domach, w szkole a nawet w instytucjach publicznych. Ich źródłem stają się często: brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, nadmierny stres, problemy ekonomiczne, nierealne oczekiwania, poczucie krzywdy lub niespełnienia. Szczególną wagę przywiązuje się do przemocy ukrytej za czterema ścianami. Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody” Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną

i seksualną, po przemoc ekonomiczną i zaniedbanie. Występowanie zjawiska przemocy wymaga niezwłocznego podjęcia działań związanych z ochroną ofiar ale także wymaga działań, które będą zwiększały świadomość społeczną, które przyczynią się braku akceptacji społecznej dla zachowań agresywnych, poniżających i lekceważących drugiego człowieka.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 późn. zm.), przemoc to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, narażając te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą.

RODZAJE PRZEMOCY:

Przemoc fizyczna to

- zamierzone działanie jednego z członków rodziny przeciwko innemu członkowi niosące za sobą niebezpieczeństwo uszkodzenia ciała tj. bicie, popychanie, obezwładnianie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, plucie, gryzienie, wykręcanie rąk oraz wszystkie inne działania powodujące strach i ból.

Przemoc psychiczna to

- działania mające na celu pozbawienia zaufania do samej siebie tak, aby czuła się zależna od sprawcy, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.

Przemoc seksualna to

- wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk i pieszczot seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych, zmuszanie do oglądania filmów i gazet pornograficznych, straszenie gwałtem, gwałt.

Przemoc ekonomiczna to

- odbieranie i ograniczanie dostępu do zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny.

ROZDZIAŁ III DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE PODKOWA LEŚNA

Dokonując analizy problemu przemocy skorzystano z dostępnych statystyk oraz opinii pracowników instytucji i służb pracujących na terenie Miasta Podkowa Leśna. Oszacowanie skali zjawiska w mieście jest bardzo trudne z uwagi na fakt, że do aktów przemocy dochodzi w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiary boją się i wstydzą zwrócić z prośbą o pomoc, dlatego najczęściej milczą. Gdybyśmy wzięli pod uwagę jedynie informacje jakimi dysponuje Ośrodek Pomocy Społecznej i liczbę Niebieskich Kart na przestrzeni ostatnich lat to można by uznać zjawisko przemocy na terenie miast Podkowa Leśna za problem marginalny.

Tabela 1.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej dotyczące wdrożenia „Niebieskiej Karty” w latach 2012-2014

Liczba założonych "Niebieskich kart" w latach:		
2012	2013	2014
5	3	3

Tabela 2

Dane Posterunku Policji w Podkowie Leśnej dotyczące interwencji w związku z przemocą w rodzinie w latach 2012-2014

Interwencje domowe	Liczba interwencji domowych w poszczególnych latach:		
	2012	2013	2014
Liczba założonych „Niebieskich Kart"	3	3	2

ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT**Mocne strony**

- silne więzi rodzinne,
- dobre rozpoznanie środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca z Policją, szkołami, zakładami opieki zdrowotnej, GKRPA, kuratorami, organizacjami pozarządowymi.

Słabe strony

- brak specjalistów do pracy z rodziną,
- brak hotelu/mieszkania chronionego dla ofiar przemocy,
- brak zaufania ze strony ofiar przemocy do instytucji,
- stereotypy funkcjonujące na temat przemocy domowej zarówno wśród służb pomagających jak i w środowisku lokalnym,
- brak wskazanego miejsca odizolowania sprawcy przemocy.

Szanse

- zmiany prawne umożliwiające niesienie skutecznej pomocy osobom zagrożonym przemocą domową,
- kształcenie się kadry służb socjalnych,
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- możliwość utworzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin.

Zagrożenia

- problemy uzależnień członków rodzin,
- brak akceptacji środowiska na ujawnienie problemów przemocowych,
- osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą,
- brak umiejętności pozyskania wsparcia.

ROZDZIAŁ V

WSTĘPNE ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1) Założenia programu:

- a) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- b) za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca,
- c) nie ma usprawiedliwienia dla przemocy bez względu na to co zrobiła ofiara,
- d) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- e) podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna,
- f) promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- g) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

2) Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy:

- a) ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) podniesienie skuteczności interwencji wobec zjawiska przemocy, dostarczenie rzetelnej informacji zarówno osobie doznającej przemocy jak i osobie stosującej przemoc o możliwościach szukania pomocy,
- c) szkolenie kadry do pracy z rodziną uwikłaną w przemoc,
- d) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- e) podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

ROZDZIAŁ VI

CELE, ZADANIA I HARMONOGRAM PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

Celem głównym Programu jest stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI
Podniesienie świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie	upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	- zamieszczanie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na stronie Internetowej OPS, w Biuletynie Miasta Podkowa Leśna - dystrybucja na terenie miasta materiałów związanych z tematyką przemocy (plakaty, broszury, ulotki...) - dostarczanie społeczności lokalnej informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom	- ilość zamieszczanych informacji/ dystrybuowanych materiałów	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, Policja, oświata	2015-2020

		przemocy w rodzinie - kampanie promujące rodzinę			
Zapewnienie rodzinom w których występuje zjawisko przemocy kompleksowej pomocy	udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy oraz kierowanie sprawców na program korekcyjno-educacyjny	- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym i w najbliższej okolicy - kierowanie ofiar przemocy do specjalistów zajmujących się pomocą ofiarom przemocy w rodzinie - współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy dla samotnych matek, praca socjalna z osobami doznającymi przemocy - kierowanie na grupy wsparcia ofiary przemocy w rodzinie oraz sprawców na program korekcyjno-educacyjny	- liczba osób skierowanych do specjalistów/na grupy wsparcia - liczba osób skierowanych na program korekcyjno-educacyjny	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrona zdrowia, oświata	2015-2020
Zintegrowanie środowisk oraz zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek, służb oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	szkolenia przedstawicieli wszystkich służb podejmujących działania na rzecz rodzin w których ma miejsce przemoc	- diagnozowanie potrzeb szkoleniowych - udzielanie informacji o szkoleniach, warsztatach, konferencjach przedstawicielom służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	-liczba szkoleń/warsztatów/konferencji/seminariów w których uczestniczyli członkowie Zespołu interdyscyplinarnego	Zespół interdyscyplinarny	2015-2020
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją	edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy i agresji	prowadzenie zajęć i programów profilaktyczno-educacyjnych w szkołach	- liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych	Policja, Zespół interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej	2015-2020

ROZDZIAŁ VII REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu są:

- 1) Burmistrz Miasta Podkowa Leśna,
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Kuratorzy sądowi,
- 5) Komisariat Policji,

- 6) Szkoły i inne jednostki organizacyjne wymienione w ustawie o systemie oświaty,
- 7) Placówki ochrony zdrowia,
- 9) Organizacje pozarządowe.

Realizatorzy programu podejmują działania z zachowaniem następujących zasad:

- 1) za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara,
- 2) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- 3) nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.

ROZDZIAŁ VIII ADRESACI PROGRAMU

Mając na uwadze opis i diagnozę zjawiska, działania przewidziane w Programie kierowane są do:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób stosujących przemoc,
- 5) sprawców przemocy,
- 6) mieszkańców,
- 7) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi przemocą.

ROZDZIAŁ IX EFEKTY, MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Oczekiwane efekty programu:

- 1) pełna diagnoza zjawiska na terenie Miasta,
- 2) zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy,
- 3) podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy,
- 4) zwiększenie dostępności pomocy,
- 5) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
- 6) poprawa funkcjonowania rodzin.

Monitoring

Koordynatorem Programu jest Przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego. Działania określone w Programie są realizowane przez Zespół interdyscyplinarny oraz podmioty, o których mowa w art. 9a ust. 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Monitoring programu prowadzi Zespół interdyscyplinarny na podstawie danych i informacji przekazywanych przez poszczególnych realizatorów programu, na koniec każdego roku tj.:

- instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Ewaluacja

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- 1) liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie,
- 2) liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- 3) liczba sprawców przemocy domowej,
- 4) liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,

5) liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Zespół interdyscyplinarny we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program na koniec każdego roku.

Sprawozdawczość

Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego we współpracy z Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu i do dnia 31 marca każdego roku przedłoży je Burmistrzowi Miasta.

ROZDZIAŁ X TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie w latach 2015-2020.

ROZDZIAŁ XI ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w mieście Podkowa Leśna są:

1) środki własne gminy:

a) będące w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2) dotacje celowe na realizację programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

*Przewodniczący Rady Miasta
Podkowa Leśna
/-/
Grzegorz Smoliński*